

Jellinek

Dé expert op het
gebied van verslaving

Verslavingszorg in de volle breedte

Bestuurstafel Gezond Utrecht
donderdag 30 mei 2024

Lize van Eck – veldwerker

Freek de Bruijn – directeur bedrijfsvoering

30 mei 2024 - Bestuurstafel Gezond Utrecht

Jellinek

700 medewerkers
10.000 unieke cliënten per jaar

> 120 JAAR ERVARING

8,7

30 mei 2024 Bestuursstafel Gezond Utrecht
Stichting Topklinische GGZ

Nog wat feiten..

- 80% vd depressieve klachten zijn verminderd/ verdwenen na 6 weken abstinentie van alcohol (GGZ standaard depressieve stoornissen)
- 17% volwassenen ooit in zijn leven te maken met een stoornis in middelengebruik (trimbos)
- In 2021 ca. 1,8 mln. mensen verslaafd, waarvan ca. 55.000 in behandeling (onderrapportage)

Treatment Gap

- Verslaving is de psychiatrische stoornis met de hoogste treatment gap
 - Slechts 10-15% komt in behandeling
 - Verslavingsinterventies buiten de verslavingszorg worden beperkt toegepast
- De (huis)arts herkent 10-30%: *doctors' delay*.
 - Problematisch alcoholgebruik landelijk 8,8%
 - Normpraktijk 2018: 2095 patiënten
 - Circa 200 patiënten met problematisch alcoholgebruik
- De stap om hulp te zoeken voor een verslaving is groot: *patiënten' delay*
 - Stigmatisering kan communicatie over verslavingsproblemen belemmeren
 - Pas laat in de ontwikkeling van de stoornis wordt hulp gezocht

Audit en Dudit

Jellinek

Dé expert op het gebied van verslaving

WAT ZIJN DE ITEMS VAN AUDIT-C EN AUDIT?

AUDIT-C (vraag 1 t/m 3)

AUDIT (vraag 1 t/m 10)

Vragen	Score				
	0	1	2	3	4
Consumptie					
1 Hoe vaak drinkt u alcohol?	Nooit	1 keer per maand of minder	2 tot 4 keer per maand	2 tot 3 keer per week	4 of meer keer per week
2 Op een dag waarop u alcohol drinkt, hoeveel standaard-glazen drinkt u dan gewoonlijk?	1 of 2 glazen	3 of 4 glazen	5 of 6 glazen	7 tot 9 glazen	10 of meer glazen
3 Hoe vaak zijn er gelegenheden waarop u 6 of meer standaardglazen alcohol drinkt?	Nooit	Minder dan 1 keer per maand	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks of bijna dagelijks
(Mate van) alcoholafhankelijkheid					
4 Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar gemerkt dat u niet kon stoppen met drinken als u eenmaal begonnen was?	Nooit	Minder dan 1 keer per maand	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks of bijna dagelijks
5 Hoe vaak was u in het afgelopen jaar vanwege drankgebruik niet in staat om de dingen te doen die normaal van u verwacht worden?	Nooit	Minder dan 1 keer per maand	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks of bijna dagelijks
6 Hoe vaak had u het afgelopen jaar 's ochtends alcohol nodig gehad om weer op gang te komen nadat u veel had gedronken?	Nooit				
Risico's en gevolgen					
7 Hoe vaak heeft u zich het afgelopen jaar schuldig gevoeld of spijt gehad nadat u gedronken had?	Nooit				
8 Hoe vaak kon u zich het afgelopen jaar niet herinneren wat de vorige avond gebeurd was doordat u gedronken had?	Nooit				
9 Bent uzelf, of is iemand anders ooit gewond geraakt doordat u gedronken had?	Nooit				
10 Heeft een familielid, een vriend, een dokter of een andere hulpverlener zich ooit zorgen gemaakt over uw drankgebruik of u aangeraden om minder te drinken?	Nooit				

Figuur 2. Items van de screeningsinstrumenten AUDIT-C en AUDIT met bijbehorende scoringsmogelijk

DUDIT Drug Use Disorders Identification Test
Hier volgen een aantal vragen over drugs. Antwoord alstublieft zo correct en eerlijk mogelijk door aan te geven welk antwoord het juiste is voor u.

☐ Man ☐ Vrouw Leeftijd

1. Hoe vaak gebruikt u drugs anders dan alcohol? (Zie lijst met soorten drugs op de achterzijde.)

Nooit	Een keer per maand of minder vaak	2-4 keer per maand	2-3 keer per week	4 keer per week of vaker
☐	☐	☐	☐	☐

2. Gebruikt u meer dan één type drugs bij dezelfde gelegenheid?

Nooit	Een keer per maand of minder vaak	2-4 keer per maand	2-3 keer per week	4 keer per week of vaker
☐	☐	☐	☐	☐

3. Hoeveel keer neemt u drugs op een dag dat u drugs gebruikt?

0	1-2	3-4	5-6	7 of meer
☐	☐	☐	☐	☐

4. Hoe vaak bent u zwaar onder invloed van drugs?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

5. Was in het afgelopen jaar uw verlangen naar drugs zo sterk dat u dit niet kon weerstaan?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

6. Is het voorgekomen in het afgelopen jaar dat u niet meer kon stoppen met het gebruik van drugs nadat u was begonnen?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

7. Hoe vaak heeft u in het afgelopen jaar drugs gebruikt en toen nagelaten iets te doen dat u zou doen?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

8. Hoe vaak heeft u in het afgelopen jaar 's ochtends een drug moeten gebruiken na zwaar druggebruik de dag ervoor?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

9. Hoe vaak heeft u in het afgelopen jaar schuldgevoelens of een slecht geweten gehad omdat u drugs gebruikte?

Nooit	Minder vaak dan een keer per maand	Een maand	Een week	Dagelijks of bijna dagelijks
☐	☐	☐	☐	☐

10. Bent u of is iemand anders wel eens gewond geraakt (geestelijk of lichamelijk) omdat u drugs gebruikte?

Nee	Ja, maar niet in het afgelopen jaar	Ja, in het afgelopen jaar
☐	☐	☐

11. Heeft een familielid of vriend, een dokter of een verslagnut, of iemand anders zich zorgen gemaakt om uw druggebruik of tegen u gezegd dat u zou moeten stoppen met het gebruiken van drugs?

Nee	Ja, maar niet in het afgelopen jaar	Ja, in het afgelopen jaar
☐	☐	☐

Richtlijn o.b.v. AUDIT-score	Zorgactie	Inhoud
Laag of geen risico 0 – 7	A. Zelfhulp - Afhankelijk van voorkeur cliënt - Client voldoende zelfmanagementvaardigheden - Geen aanwijzing voor risicant of schadelijk gebruik	- Besprek de mogelijkheden en geef advies over (het stoppen of minderen van) alcoholgebruik - Client gaat zelf aan de slag met verminderen of stoppen van het alcoholgebruik - Geef informatiefolder en/of wijs op relevante websites voor informatie en ondersteuning via online hulpprogramma's - Plan vervolggesprek ter evaluatie
Matig risico 8 – 15	B. Ondersteunende gesprekken Lichte tot matige stoornis in het alcoholgebruik	- Besprek de functie van alcoholgebruik - Besprek de mogelijkheden en geef advies over (het stoppen of minderen van) alcoholgebruik - Besprek hoog-risico-situaties en bijpassende gedragsalternatieven - Besprek (mogelijk met collega's) de overweging van vitaminesuppletie - Geef informatiefolder en/of wijs op relevante websites voor informatie en ondersteuning via online hulpprogramma's - Plan vervolggesprek ter evaluatie
Matig tot hoog risico 16 – 19	C. Opzetten geïntegreerde behandeling of betrekken verslavingszorg voor (sequentiële of parallelle) behandeling voor comorbiditeit - Ondersteunde gesprekken niet mogelijk of niet effectief - Matige tot ernstige stoornis in het alcoholgebruik - Hoogrisicoclienten: gevaar voor verwaarlozing, decompensatie, geweld, kindermishandeling of automutilatie - Complexe situaties: ingewikkelde comorbiditeit of lichamelijke, psychosociale, persoonlijkheids- en omgevingsproblemen	- Besprek de functie van alcoholgebruik - Besprek de mogelijkheden en geef advies over (het stoppen of minderen van) alcoholgebruik - Besprek met collega's in een (multidisciplinair) indicatieoverleg - De risico's van alcoholgebruik in combinatie met huidige en/of toekomstige medicatie, en in combinatie met de psychische klachten - De overweging van vitaminesuppletie - De wenselijkheid en noodzakelijkheid van (klinische) detoxificatie - De organisatie van behandeling - Geef informatiefolder en/of wijs op relevante websites voor informatie - Voer de behandeling uit. Zie hieronder voor een overzicht van behandelingen voor comorbiditeit - Regel nazorg en terugvalpreventie. Zie pagina 6 voor de aandachtspunten en een mogelijke aanpak
Hoog risico, afhankelijkheid ≥ 20		

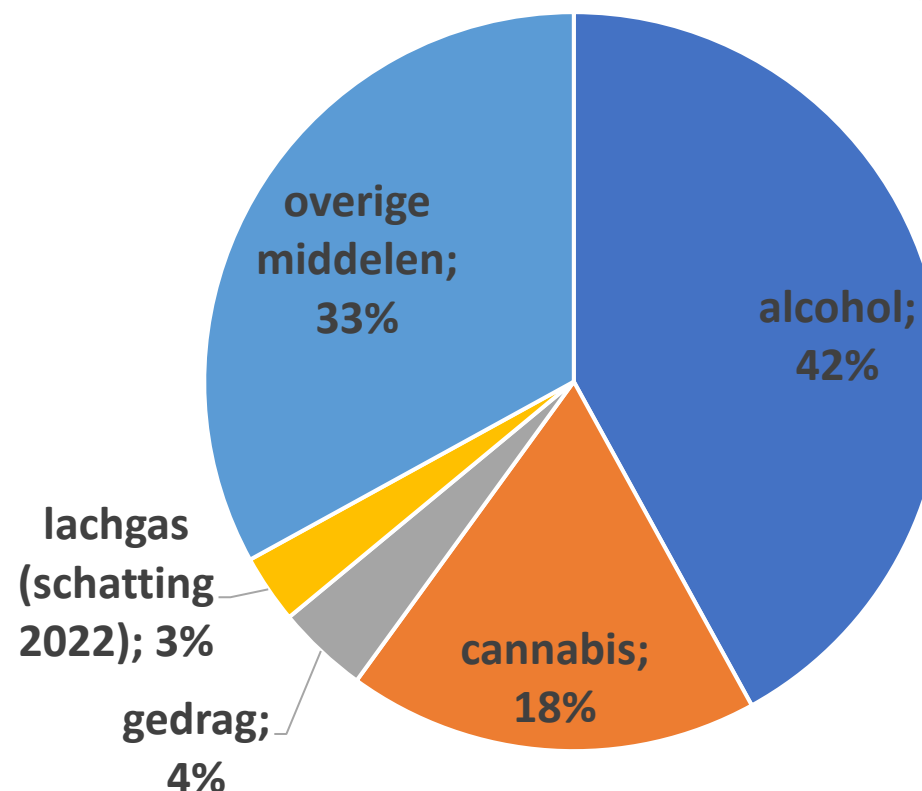
Figuur 3. Samenvatting zorgacties (gebaseerd op^[23]).

Verslavingszorg levert baten op voor de samenleving

Bij iemand met een alcoholverslaving die een CGT-traject doorloopt zijn de netto baten over een periode van tien jaar 10.000 tot 14.000 euro per persoon. Deze therapie is ook effectief bij de behandeling van jongeren met een cannabisverslaving. Hierbij zijn de baten circa 9.700 tot 13.000 euro per persoon die een CGT-traject doorloopt. Dit blijkt uit de zogeheten maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA (maatschappelijke kosten-batenanalyse)) van cognitieve gedragstherapie-behandelingen voor alcohol- en cannabisverslaving.

Bron: RIVM

Jellinek % cliënten 2022 naar verslaving

Preventie van (problematisch) middelengebruik en gokken/gamen

van voorkomen tot schadebeperking

Verslavingspreventie draagt bij aan het voorkómen van persoonlijke en maatschappelijke schade door middelengebruik (tabak, alcohol, drugs en medicijnen), gamen en/ of gokken.

Gezondheid wordt in belangrijke mate buiten de zorg bepaald (SER 2020)

→ Sluitende preventieketen

- Outreachend werk
- Kliniek
- Polikliniek
- Digipoli (100% online)
- Geïndiceerde preventie interventies
- Online zelfhulp
- Drugstestservice (DIMS)
- Zelftest
- Website/ voorlichting

- Polikliniek (Arthur van Schendelstraat)
- Kliniek detox + vervolgbehandeling (Soestwetering (St AZ))
- Outreachend team (FACT, veldwerk, medicatie- en methadonverstrekking)
- Heroïneverstrekking (Stadskantoor)
- Jellinek Preventie Utrecht (o.a. drugtestservice)

Take home message

- Middelengebruik en psychiatrische aandoeningen komt veel voor
- Treatment gap verminderen o.a. door screening (ook bij HA, VVT, ZH, SEH)
- Heb je een patiënt met complexe problematiek? Twijfel je hoe je hem of haar het beste kan verwijzen? Bel 020 – 590 5555

Take home message

- Middelengebruik en psychiatrische aandoeningen komt veel voor
- Treatment gap verminderen o.a. door screening (ook bij HA, VVT, ZH, SEH)
- Heb je een patiënt met complexe problematiek? Twijfel je hoe je hem of haar het beste kan verwijzen? Bel 020 – 590 5555

Wat doet Veldwerk?

- Opsporen
- Contact maken
- Signaleren
- Onderhouden
- Motiveren
- Toeleiden

Doelgroep Veldwerk

- Dak- en thuislozen
- Multiproblematiek
- Zorgmijdend
- EU-migranten
- Ongedocumenteerden

We doen dat door

- Structureel aanwezig te zijn
- Laagdrempeligheid
- Actief deel te nemen
- Samen te werken met collega's en ketenpartners

Benodigdheden

- Tijd
- Flexibiliteit
- Autonomie
- Expertise
- Korte lijnen

Hoe kun je ons bereiken?

Adres
Wittevrouwenkade 6
3512 CR Utrecht

Telefonisch via
06-52345517
tussen
09:00u-17:00u

Melding?
Via de mail:
[Jellinek-utrecht-](mailto:Jellinek-utrecht-veldwerk@jellinek.nl)
veldwerk@jellinek.nl

Ons team

Selfinus Tahaparij
0652402587

Corine van Zelderen
0646437023

Amir Salfiti
0611836992

Lize van Eck
0650445164

Vragen?

Jellinek

Dé expert op het
gebied van verslaving

www.jellinek.nl

30 mei 2024 - Bestuurstafel Gezond Utrecht

Dilemma's in ons werk Tussenvoorziening & Jellinek

- Inbesteding Stadsgeldbeheer (Tussenvoorziening) door gemeente Utrecht
- Toename dakloosheid, Oost-Europeanen, overlast in de stad.
- Grote ambities o.a. met IZA, GALA, WOZO akkoorden, o.a. door beweging naar voren te maken. Realiteit is dat budget vanuit gemeente gaat dalen (vooraankondiging 2026 Jellinek: ca. 15%)

De Stek

Geschiedenis

- De Stek ontstaan in 2001 vanwege ernstige overlast in Hoog Catharijne (de Tunnel 2 andere gebruikersruimtes die inmiddels zijn gesloten).
- [Kijk tip: https://npo.nl/start/serie/andere-tijden/seizoen-19/de-hel-van-hoog-catharijne_1/](https://npo.nl/start/serie/andere-tijden/seizoen-19/de-hel-van-hoog-catharijne_1/)
- Fragment: 21:06 tot 23:58
- Hier en nu
 - Sinds een jaar weer ernstige drugsoverlast in de binnenstad
 - Maatregel gebruiksverbod voor de duur van 1,5 jaar
 - Er-op-af team met verschillende partijen sinds najaar 2023
 - Veiligheid en zorg gaan hand in hand.

▲ Drugsverslaafden en daklozen op het Lucasbolwerk in Utrecht. © Angeliek

Vanaf vandaag mag je in Utrecht geen drugs meer gebruiken op straat

Vanaf vandaag is het in Utrecht een jaar lang niet toegestaan om op straat drugs te gebruiken. Het drugsverbod moet een einde maken aan de overlast van een grote groep verslaafden op het Lucasbolwerk.

Rachel van Kommer 01-08-23, 08:00 Laatste update: 01-08-23, 10:00

Wat is het doel van De Stek en voor wie zijn wij?

- Doelstellingen
 - Het beperken van gezondheidsschade en het stabiliseren van de verslaving
 - Verbeteren van de leefsituatie
 - Beperken van overlast in het publieke domein
- Doelgroep
 - Zware gebruikers (alcohol / harddrugs) vanaf 26 jaar
 - Dakloze gebruikers en gebruikers die zelfstandig of in hostel wonen
 - Schorsingen van o.a. hostels, De Boerderij, Skaeve Huse
 - Een van de voorzieningen tijdens KWR

Hoe doen we dat?

- **Bieden van een veilige en schone plek om te gebruiken. 24/7 open**
- Trajectbegeleiding en een plan van aanpak gericht op passende (vervolg)zorg
- We werken vanuit contact (krachtgericht), iedere bezoeker voelt zich tijdelijk thuis, gezien en gehoord
- Bezoekers participeren op maat en worden geactiveerd. Dagelijkse taken, bewonersoverleg, adviesgroep gemeente
- Samenwerking met SMZ, Jellinek, Eropaf, Politie en handhaving
- Verbouwing in 2023
- Gebruik uit het zicht
- Mooie, ruimte woonkamer, verschillend aanbod

Wat doet De Stek aan harm reduction?

- Schone gebruikersruimtes buiten het zicht
- We accepteren gebruik maar onze bezoekers zijn meer dan hun gebruik. We faciliteren en stimuleren gezond gedrag
- Schoon gebruikers materiaal
- Zoals folie, naalden, plastic zakjes
- Elke maandag spreekuur SMZ
- Sociaal medisch verpleegkundigen

Harm reduction

- Gezond eten
- Viermaal per dag een gratis maaltijd
- 5 avonden per week koken vrijwilligers en wordt er samen gegeten
- Tijdens het eten sluiten de gebruikersruimtes voor de duur van een half uur
- Dag en nachtritme
- We bieden (opklap)bedden aan voor dakloze gebruikers
- Gebruikersruimte sluit van 2.00u tot 7.00u om nachtrust te stimuleren
- Vindplaats voor zorgverleners en andere ketenpartners
- Vast anker om op terug te vallen (voorkomen herhaald dakloosheid)

En wat levert dat op: cijfers

- De verbouwing, nieuwe maatregelen en toeleiding Eropafteam hebben duidelijk effect.
- Het aantal bezoekers van de Stek sterk toegenomen;
- in de periode juli-december 2022 bezochten 234 unieke gasten de Stek,
- in dezelfde periode een jaar later waren dat er 331

Doorontwikkeling - Gebruikerstuin De Stek

- 22 mei symbolische aftrap van inrichting van de gebruikerstuin De Stek
- Tijdens verbouwing Nieuwe Stek is de tuin in gebruik als gebruikerstuin.
- Gebruikerstuin is positief geëvalueerd en wordt duurzaam ingericht voor 12 tuin voortuin voor harddruggebruikers en achtertuin voor alcoholisten.
- Sluit aan bij behoefte aan een plek buiten van groep gebruikers die we nog niet bereiken en nog gebruiken in de parken in de Binnenstad.
- Een aantrekkelijke gebruikerstuin draagt bij aan een groter bereik, betere zorg en het verminderen van de overlast in de stad.

Toekomst

- Veilige, fijne plek om schoon te kunnen gebruiken
- **Tuin van de Stek**

Vragen?